

MALATYA

Doğan Kantarcı (SHP)-12, Derviş Berkaş (SHP)-12

MANİSA**1. BÖLGE:**

İzzet Koçoğlu (SHP)-12, Mesut Işık (DYP)-7

2. BÖLGE: Süleyman Şafak (SHP)-5**KAHRAMANMARAŞ****1. BÖLGE:** Tevfik Kısakürek (ANAP)-4, Gültekin Yazıcıoğlu (SHP)-3, Yakup Türk (SHP)-Kontenjan, Selahattin Karademir (DYP)-2**2. BÖLGE:** Osman Eken (SHP)-2**MARDİN**

Abdüllatif Özbek (ANAP)-10, Sadık Danışman (RP)-3

MUĞLA

Mehmet Umur Akarca (ANAP)-6, Ali Arslan (SHP)-6

MUŞ

Seyfettin Sönmez (RP)-3

NEVŞEHİR

Güner Ünal (Dt) (DYP)-4, Mükremin Taşkın (RP)-4

ORDU

Osman Hilmi Memecan (SHP)-1, İdris Sami Tandoğdu (SHP)-2, Turgut Yayla (SHP)-3, İbrahim Varnalı (SHP)-9

RİZE

Hüseyin Akyıldız (ANAP)-5, Oğuz Tokman (Dt) (ANAP)-6, Yaşar Çalışkan (SHP)-5, Mehmet Haberal (DYP)-1

SAMSUN**1. BÖLGE:** Ahmet Hamdi Yirmibeşoğlu (Dt) (ANAP)-3, Hüseyin Güzeloğlu (ANAP)-5, Orhan Atılğan (SHP)-1, Hasan Sarıcaoğlu (Dt) (DYP)-5, Köksal Piyade (Dt) (DYP)**2. BÖLGE:** Mustafa Altınışik (SHP)-1**SİİRT**

İhsan Aydın (DYP)-1

SİNOP

Handan Doyum (SHP)-4

SİVAS

Ömer Günbulut (ANAP)-5, Osman Çiftçi (SHP)-Kontenjan, Mustafa Sönmez (Dt) (DYP)-5

TOKAT

Kaya Yılmaz (ANAPA)-4, Cevdat Aykan (RP)-5, Ahmet Fevzi İncegöz (RP)-1, Ayhan Yaranış (Dt) (RP)-5

TRABZON

Ali Kemal Başaran (ANAP)-2, Osman Yıldızlar (ANAP)-6, Sezer Komşuoğlu (SHP)-1, Osman Akıntürk (DYP)-6, Mustafa Yılmaz (Dt) (RP)-10

ŞANLIURFA**1. BÖLGE:** Ahmet Eşref Fakıbaba (ANAP)-2, Abdülkadir Polat (SHP)-2**UŞAK**

Fahri Gündüz (SHP)-1, Ender Karagül (SHP)-2, Zekeriya Gökarp (DYP)-2

VAN

Şerif Bedirhanoglu (ANAP)-2, Abdullah Lenk (ANAP)-9

YOZGAT

İbrahim Zeren (SHP)-9, Şevki Şahin (DYP)-9

ZONGULDAK**1. BÖLGE:**

Yüksel Cankuş (ANAP) (DT)-4, Ahmet Ustaoglu (Dt) (RP)-2, Yaşar Özkan (Dt) (RP)-3

2. BÖLGE: A. Necmettin Şeyhoğlu (ANAP)-2**KIRIKKALE**

Halil Mert (RP)-5

Forum:**Siyasi Partiler, Sağlık alanında neler söylüyor?**

28.9.1991 tarihinde TTB. siyasi partilerin sağlık hizmetleri ve bekimlerin özlük hakları konusundaki görüşlerini almak amacı ile bir toplantı düzenledi. Davet edilen 8 siyasi partiden 4 tanesinin katıldığı, 4 tanesinin gerekçe göstermeden katılmadığını ifade eden Dr. Selim Ölçer'in açış konuşmasıyla başlayan toplantıda ilk sözü DYP temsilcisi Dr. Vefa Tanır aldı.

Dr. Tanır, 1961'den beri parlamentoda olduğunu söyleyerek başladığı konuşmasının, bir siyasi partinin temsilcisi olarak değil, doktorluk ağırlıklı olacağını ifade etti. Sağlık hizmetlerinin iyi yürütülemediğini, bunu pek çok araştırmanın sonucunun kanıtlandığını, özellikle 70'li yıllarda yapılan bir araştırmanın sonuçlarının dikkate alınmayıp uygulamaya konulmadığını belirten Dr. Tanır, hükümet politikası haline getirilmediği sürece Sağlık Bakanı'nın kişisel görüşlerinin Meclisten geçirilemeyeceğine dikkat çekti. Tanır, Sağlık Bakanlığının, politikada devamlı olmak isteyenler tarafından hor görüldüğünü, bu tür kişilerin Sağlık Bakanlığını sıçrama tahtası yaptıklarını geçmişe yönelik eleştiriler olarak sundu.

Bugün kendi partisinin önerdiği "yeşil kart" formününün sağlık sigortası anlamına geldiğini, sağlık personelinin sayısı konusunda rahat bir durumda olduğuna inandığını, hekimin yeterli olduğunu ama hekimin sıkıntısının da olduğunu belirten Tanır, sıkıntılar arasında doğuda bulunan hekimlerin "anarşik" olaylardan etkilenişini özellikle vurguladı. Sağlık Bakanlarının çok sık değiştirilmemesini, bu mevkiye "becerenin" getirilmesini, Sağlık Bakanlığının parlamentolarda küçük görülmemesini öneren Tanır, geçmişte "hukuk-dışı, vicdan-ıç" olarak doğuya doktor gönderildiğini, bunun temelde gönüllü bir gidiş olduğunu söyleyerek hekime rahat çalışma imkanının sağlanması gerektiğini belirtti. Vatandaşın doktorunu seçebilmesinin gereğine işaret eden Tanır, vatandaşın başı ağrıdığına elinin cüzdanına girmemesi, bir de cüzdanla başının yorulmaması için "yeşil kart"ı önerdiklerini belirtip bunun finansmanı için vergi iadesi ve hayali ihracat paylarını düşündüklerini anlattı.

İkinci olarak Sosyalist Birlik Partisi temsilcisi Yusuf Işık söz aldı. SBP'nin oldukça yeni bir parti olduğuna değinen Işık, bu anlamda görüşlerinin henüz taslak niteliğinde olduğunu, bu önerileri hazırlarken iktidara gelmeden de katılımı modeller geliştirerek müdahaleler yapılabileceği inancından yola çıktıklarını söyledi.

Değerlendirme ve önerilerini birkaç başlık altında toplayan Işık, ilk olarak insanların önemli bir bölümününün sağlık hizmetlerinden yararlanmadığı, yararlı olsa da bunun iyi ve yeterli olmadığını, yararlanma oranının doğu ve güneydoğuda daha da düştüğü gerçeklerinden söz edip bunların uluslararası karşılaştırmalar sonrasında daha iyi anlaşılacağını, geriliğin daha net biçimde ortaya çıkacağını ifade etti.

Sağlığa ayrılan paranın düşük olduğu, sağlık hizmetlerinin yürütülmesinde beslenmedeki sağlıksızlığın, çevresel faktörlerin de rolü olduğu, bunların da temelde gelir dağılımındaki bozuklukla ilişkili olduğu saptamalarını yapan Işık,

"sağlık kültürü sorunu"ndan söz ederek "sağlıklı olma, tedavi olma hakkı"na sahip çıkılması gerektiğini belirtti. Demografik özellikleri gözönüne alarak koruyucu hizmetlerin ve işçi sağlığının korunması konusunda pek iyimser görüşleri olmadığını belirten Işık, özellikle aile içi evliliklerin genetik sorunları attığını söyleyerek dünyadaki olağanüstü gelişmeleri izleme potansiyelinin bu yenilikleri topluma yansıtma oranıyla paralellik kurması gerektiğini belirtti. SBP'nin finans-organizasyon açısından yetersizlikleri bildiğini, ilgili mercilerin bile sorunun bütününden haberdar olmadığını, bu durumun sorunu daha vahim hale getirdiğini belirterek sağlık personelinin de güç durumda olduğunu, oysa insan unsurunun sağlık hizmetlerindeki en belirleyici öğeler arasında kabul edildiğini ifade eden Işık, bu konuda öneri olarak politik etkilerden anndırılarak eğitim alanında düzenleme yapılmasını getirdi.

SBP'nin çözüm önerilerini belirlerken, çıkış noktasını sağlık sorununun sosyal politikadaki sorunlarla birlikte ele almak olduğunu, 12 Eylül'ün getirdiklerinin üç bir versiyon olarak mutlaka tersine çevrilmesi gerektiğini, bununla piyasa mekanizmasının dışlanması anlamına gelmediğini söyleyen parti temsilcisi devletçi sosyalizm döneminin kapandığına inandıklarını belirtti.

Sağlık hizmetlerinin önemli bir bölümünün yerel yönetimlere devredilmesini öneren SBP, evrensel görevler için -denetim ve katılım olanağı bulunduran- merkezi devlet yapısının gerektiğini, yerel yönetimlere devirden sonra sağlık hizmetlerini işletmeler biçimde görülerek, verimlilik/rekabet anlayışı çerçevesinde yürütülmesi görüşünü gündeme getirdi.

Üçüncü olarak Sosyal Demokrat Halkçı Parti adına söz alan Abdülkadir Ateş, karşısındaki kitlenin en fazla özveri gerektiren mesleklerden birisinin uygulayıcısı olduğunu bildiğini, tereciye tere satmak istemediğini belirtip, "sağlık sorunlarını siz yaşıyorsunuz" dedi. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 25. maddesini hatırlatan Ateş, sosyal güvenliği bir hak olarak değerlendirdiklerini, sağlık hizmetlerinin evrenselleşmiş bir kamu hizmeti olarak gördüklerini ve ücretsiz sağlanması gerektiğine inandıklarını belirtti. ANAP iktidarını sağlık hizmetlerine gereken önemi vermemekle suçlayan Ateş, bu hizmetin finans kaynağını devlet bütçesi olarak tanımladı.

SHP temsilcisi, sağlık hizmetlerinin sosyalleştirilmesi politikası konusunda partisinin kararlı olduğunu, hizmetin kalkınmaya paralel olarak yurda dengeli dağıtılacağını, ana-çocuk sağlığı hizmetlerine ve koruyucu hekimliğe özellikle önem verileceğini belirtti. Bu hedeflerin gerçekleştirilmesinde, başta hekimler olmak üzere sağlık personelinin nitelik ve nicelik olarak yeterli hale getirilmesinin önemini vurgulayan Ateş, hizmetin halka yerinde verileceğini ve hizmetten herkesin eşit oranda yararlandırılacağını belirtti. Çözüm önerileri olarak sevk sisteminin kurulması, sağlık personeli için tam gün kamu hizmetinin getirilmesi, cezbedici olanaklar sağlanması gibi formüller öneren SHP temsilcisi, "özel muayenehaneciliğe karşı değiliz" dedi. Hizmetin niteliğinin yükseltilmesi gereğinden hareketle eğitim reformu yapılacağını, sürekli eğitimin destekleneceğini, üniversite sınavlarının kaldırılacağını, kırsal ve kentsel bölgelerde ilk başvuru merkezi olarak uzman hekimlerin de çalışacağı sağlık ocaklarının yerel yönetimlerce kurulacağını ifade eden Ateş, hasta yataklarının tam olarak değerlendirileceğini belirtti. Sağlık çalışanlarının sayısının arttırılması, işçi sağlığı konusuna ciddi olarak eğilimesi gerektiğini vurgulayan Ateş, ilacın sadece hekimin sorumluluğunda ve reçete ile satılması gereken bir unsur olarak fiatlandırılmasında yeni bir düzenleme getirileceğini, yaşamsal ilaçların ücretsiz olacağını belirtti.

Son olarak Sosyalist Parti adına söz alan Hasan Yalçın, dinleyenlere "bu konuşmaları çok dinledik diye mi, yoksa partilerden ne kopartırsak kârdır diye mi düşünüyorsunuz?" diye sordu. Sağlık hizmetlerinin iyiye yada kötüye doğru gidişine ilişkin tartışmalar için T.T.B. rakamlarına göre kötüye gidişin görüldüğünü, bunun şimdi toplantıya katılan partilerin döneminde onların bilgisi dahilinde yaşandığını belirten Yalçın, diğer partilerin akıllarına yeni bir şeyin mi geldiğini sordu; "Program yapmak kolaydır, sihirbazlığın püf noktası görülürse işin temeli yakalanır" diyerek kendilerinin püf noktasını bildiklerini söyledi. Diğer 5 partinin 5'inin de serbest piyasa ekonomisinden yana olduğunu, sihirbazlığın da bu noktada görüldüğünü, serbest piyasayı ise bu kötü gidişin nedeni olarak kabul ettiklerini söyleyen Yalçın, diğer partilerin vergiyi artırarak kaynak artıracakları şeklindeki ifadelerini eleştirdi. Önemli olanın, askeri harcamaların kısılıp kısılmayacağı ve özel harbin kesilip kesilmeyeceği sorularına verilecek yanıtlar olduğunu söyleyen SP temsilcisi, diğer parti temsilcilerine hangisinden vazgeçeceklerini sordu. Sorulması gereken bir diğer sorunun da insanın insan mı, yoksa işgücü mü olduğu sorusu olduğunu söyleyen Yalçın, "serbest piyasada insan işgücüdür" diyerek, işsizliği işgücünün ucuza maledilmesinin anlamı olarak tanımladı. Serbest piyasanın çevre kirliliğine yolaçtığını söyleyen Yalçın, "her sorunda olduğu gibi, sağlık sorununda oluşan çamurun da sorumlusu serbest piyasadır, hekimlik mesleği de dahil tüm mesleklerin onuru düşmüştür, serbest piyasaya düşmüştür" dedi.

SP'nin çözüm ve kaynak önerilerinin temelinde devletin emekçilerin elinde olması gerektiği inancının bulunduğunu söyleyen Yalçın, "serbest piyasa ekonomisi terkedilmeden çözüm bulunamaz" dedi. Dışa bağımlılığa giden paraları %10 kalkanına olarak niteleyen SP temsilcisi askeri harcamaların kısılması için diğer partileri "Amerikan emperyalizmine bir şey diyememekle" suçladı. Diğer kaynaklar olarak halktan saklanan ve yenen paraları gösteren SP temsilcisi yönetimi halk meclislerine vereceklerini, sağlık hizmetlerinin yerel birimlerde verileceğini, sağlık bütçesine emekçi halkın ihtiyacı kadar para koyacaklarını belirtip herkese "dobra dobra" konuşalım çağrısında bulundu.

Yalçın, yeşil kart için, para verilerek alınacağını söyleyerek "Koç'a-Sabancı'ya kredi olarak verilmek üzere yeşil fon kuruluyor" sözleriyle konuşmasını tamamladı.

Toplantının ikinci bölümünde siyasi parti temsilcilerine sorular soruldu. İlk olarak Vefa Tanır'a sağlık alanındaki planlamaya, bu konuda uzmanlardan yararlanmaya, Sağlık Bakanlığı-TTB ilişkilerine yönelik görüşleri ve memur sendikasına nasıl baktığı soruldu. Ayrıca, önerdikleri model ve finansmanı için ayrıntılı bilgi istendi. Dr. Tanır, sağlık hizmetlerinin gerilere gitmediğini, ancak beklenen-istenen düzeye gelememiş olduğunu ifade ederek hedef "Batı'nın milletine verdiği hizmet düzeyi olmalıdır" dedi. Tıp eğitimini araştırmak üzere kurulan Meclis Araştırma Komisyonu'nun kuruluş kararı alınırken Meclis'te "bu araştırmayı bütün -yüksek öğretim kurumları için yaparsanız anlamlı olur" şeklinde yorum yaptığını belirten Tanır, yüksek öğretimin, genelde öğretimin kalitesi düştüğü için son yıllarda yetişen hekimlerin "kifayetsiz" çıktığını, aynı soruşturmanın diğer meslek dalları için açılmış olması durumunda aynı sonuca ulaşılacağına inandığını söyledi. 224 sayılı yasanın bu ülkeye çok hizmet ettiğini ama artık modasının geçmek üzere olduğunu, hekim enflasyonunun yaşanabileceğini, ANAP'ın "master planının" yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini kaydeden Dr. Tanır, sendika hakkını çalışan herkese vermesi gerektiğini, bunu insan haklarına ve hukukun üstünlüğüne inanan her partinin savunacağını belirtti. Memurun şu anda yaptığının da siyaset olduğuna işaret ederek, "memur siyaseti mertçe yapmalıdır" diyen Tanır, yeşil kartın işsizlere ücretsiz, çalışanlara ise ücretlerine göre belirlenecek prim

karşılığında verileceğini, bunlar için kaynağı şimdi yapılanın tersine bütçe içinden bulacaklarını vurguladı. SSK için başarsız ya da başarılı şekilde yorum getirilemeyeceğini söyleyen Dr. Tanır, çözümün, hekimlerin rahata erdirilmesiyle mümkün olabileceğini belirterek konuşmasını bitirdi.

SBP temsilcisine, sağlık kurumlarının rekabetiyle koruyucu hekimliğin ilişkisinin ne olduğu soruldu ve buna benzer bir uygulamanın ANAP döneminde yapıldığı hatırlatılarak, kendilerinin bu uygulama iyi değildir diyerek mi tartışmaya girdiklerini açıklaması istendi. Işık rekabeti kamu hizmeti için önermediklerini belirterek, "başka çağrışmalar getiriyor diye bazı çözümler dışlanmamalı" dedi. Dünyanın en büyük çevre felaketlerinin sosyalist ülkelerde yaşanmasını bir çelişki olarak tanımlayan SBP temsilcisi, 6. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nı "önerileri dahil sistenli stratejik hedef yok" diye eleştirerek dünyadaki gelişmelere dikkat edilmesi gerektiğini vurgulayıp uzman pratisyen yetiştirmeyi çözümlerden birisi olarak önerdi.

SHP temsilcisinin kendisine yöneltilen, sağlık hizmetlerinin tek elden yönetilmesi gerekliliğiyle belediyelerin sağlık ocağı açmasının bir çelişki olup olmadığı; sağlık ocağında uzman çalışıp çalışmayacağı; özel hastanelerin durumunun ne olacağı; 60'ların sosyalleştirme modelinin aynen uygulanıp uygulanmayacağı; 1. basamak sağlık hizmetlerine başvuran insanların tepkilerini nasıl dile getirecekleri; ücretsiz sağlık hizmetlerinin ne derece geçerli olduğu; grevli-toplu sözleşmeli sendikaya nasıl baktıkları; doğu ve güneydoğuda çalışan hekimlerin çalışma koşullarına ilişkin düzenlemeler yapıp yapmayacakları şeklindeki sorulara verdiği yanıtlar şu şekilde özetlenebilir:

Belediyelerin şu anki işleyişte sağlık ocağı açmak zorunda olduklarını, bunun "hiç olmazsa birşeyler yapmak" amacını taşıdığını ve belediyelerden bu yükü alacak gerçekçi bir uygulama getireceklerini belirten Ateş, kendilerinin önerdiği modelde 4 uzmanı da olan pratisyenlerin de çalıştığı yataklı tedavi kurumlarının 1. basamak işlevini yürüteceğini ifade etti. Sağlık Sigortası'na ilişkin sözlerine "kart çıkartmak kolay" diyerek başlayan Ateş, bu sistemin ABD'de bile iflas ettiğini, uygulanması gereken sistemin ülke gerçeklerine uygun olması yolunda parti olarak çalışmalarını olduğunu belirterek, sistemin finansmanı için ek kaynak olarak vergi kaçaklarının önlenmesi, üretimin kayda geçmeyen % 30'unun kayıtlara geçirilmesini, yılda "muafiyetlerle" sağlanan 5-6 trilyon TL'lik kaybın önlenmesini gösterdi. Bunu başarmak için "demokrasi, değişim, dayanışma (3D)" formülünü öneren SHP'nin doğu ve güneydoğuya ilişkin demokratik çözümler üretmek yörede çalışanların çalışma koşullarını da düzelterek söyleyen Ateş, örgütlenme özgülüğünden yana olduklarını belirterek sözlerini tamamladı.

Soruları yanıtlayan SP temsilcisi, kapitalist metropollerin sorunları çözülmüş ortamlar olarak görmemek gerektiğini, aslında buralarda özellikle işçi sağlığı sorunlarının çözülmenden kaldığını görmek gerektiğini vurgulayıp, "oralarda çözümün oluşmasının temel koşulu bizde sorunların çözülememesidir" dedi. Sorun çözmenin izafisi; Batı'da var olan işsizliğin kapitalizmin olmazsa olmazı olduğunu; gelişmiş denilen ülkelerde intihar eğilimi yüksek, uyuşturucuya bağımlı toplumların oluştuğunu; kapitalizmin dünyayı yaşanmaz kıldığını; dünyanın "kapitalizm ya da insan" noktasına geldiğini ifade etti. Hekimlerin %81'inin Türkiye'de kendini işe yaramaz hissettiğini ortaya koyan çalışmanın altını çizen SP temsilcisi, çözüm olarak parayla birlikte insan sevgisiyle-kardeşlik dolu bir çalışma ortamını vaad edip sözlerini bitirdi.

Parti Programlarında Sağlık...*

ANAVATAN PARTİSİ PROGRAMI

MADDE 20— SOSYAL KALKINMADA DEVLETİN ROLÜ

İstihdam, eğitim ve öğretim, sağlık, konut, şehirleşme ile ilgili hizmet ve faaliyetlerin tanzim, teşvik ve yönlendirilmesini sosyal kalkınmada devletin tabii görevleri arasında sayarız.

Çiftçi, küçük esnaf ve sanatkâr, işçi memur, emekli, dul ve yetimler ile kimsesizlerin sosyal güvenliğe kavuşturulmaları, eğitim ve öğretimde fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanması, bütün vatandaşlarımızın sağlık hizmetlerinden yararlanmaları sosyal güvenlik anlayışımızın esaslarını teşkil eder.

Madde 25— SAĞLIK

Vatandaşlarımızın bedeni ve ruhi sağlığının korunması için gerekli tedbirleri almak veya alınmasını temin etmek devletin asli görevleri arasındadır.

Sağlık hizmetleri sosyal güvenliğin başlıca unsurlarından biridir.

Sağlık hizmetleri, vasıflı, güvenilir, kolay erişilebilir, formaliteden uzak ve yurda dengeli bir şekilde yayılı olmalıdır.

Sağlık hizmetlerinin bir bütün olarak ele alınması zorunludur. Toplum sağlığını tehdit eden hastalıklarla mücadele edilmesi, gıda maddelerinde kalite kontrolüne ve çevre şartlarının iyileştirilmesine önem verilmesi gerekmektedir.

Hastane ve sağlık ocaklarının sayısı artırılmalı, modern, alet, makina ve araçlar ile teçhiz edilmeleri sağlanmalı, sanayinin geliştirilmesi için gerekli tedbirler alınmalıdır.

Devletin yapacağı hizmet ve faaliyetlere ilâveten, özel sağlık müesseselerinin kurulmasını teşvik için tedbirler alınmasını faydalı görürüz.

DOKRATİK SOL PARTİ PROGRAMI

İNSAN VE ÇEVRE SAĞLIĞI

İnsan sağlığını korumak ve insanın gerek düşünsel, gerek bedensel gelişmesini her türlü engelden kurtarmak, insanca ve hakça bir düzende, devletin önde gelen bir işlevidir.

Çevre sağlığı da insan sağlığının temel koşullarından biridir.

Demokratik Sol Parti, sağlıklı yaşamı her yönüyle bütün toplumda güvence altına alan bir sosyal güvenlik sistemi geliştirecektir. Sağlık sorunu, büyük ölçüde, sosyal güvenlik çerçevesinde çözülecektir.

Bunun yanı sıra, koruyucu hekimlik yaygınlaştırılacaktır.

Köykenet uygulaması, sağlık hizmetlerinin, yeterli düzeyde ve düşük maliyetle, tüm köylülerin ayağına kadar

* DYP, parti programlarını göndermemiştir.